

Wielcy odkrywcy, straszni konkwistadorzy

- [Wprowadzenie](#)
- [Film](#)
- [Interaktywne ćwiczenia multimedialne](#)
- [Podsumowanie](#)
- [Słowniczek](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Wprowadzenie

Wielu ludzi uważa odkrycie Ameryki za przełomowe w dziejach cywilizacji europejskiej. Inni zwracają uwagę na negatywny wpływ, jaki wywarło to wydarzenie na życie rdzennych mieszkańców Ameryki. Bez względu na ten spór, nie da się zaprzeczyć, że gospodarcze i społeczne efekty wielkich odkryć geograficznych wpłynęły tak silnie na świat w epoce nowożytnej, że ich skutki są widoczne do dzisiaj.

Już wiesz

Przed zapoznaniem się z e-materiałem należy wiedzieć:

- gdzie leżą na mapie świata poszczególne kontynenty;
- jakie było wyobrażenie o świecie ludzi w średniowieczu;
- czym było odrodzenie i jakie idee mu przyświecały;
- czym był Jedwabny Szlak;
- dlaczego Europejczycy postanowili znaleźć drogę morską do Indii.

Nauczysz się

- charakteryzować przyczyny odkryć geograficznych;
- wymieniać najważniejszych odkrywców i ich odkrycia;
- oceniać skutki odkryć geograficznych;
- wyjaśniać określenie „handel trójkątny”;
- wyjaśniać, czym była konkwista;
- przedstawiać postaci Ferdynanda Cortésa i Fancisca Pizarra.

Film

Zasób interaktywny dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/D107SOgGQ>

Źródło: LEARNETIC SA, licencja: CC BY-SA 2.0.

Interaktywne ćwiczenia multimedialne

Ćwiczenie 1

Przeczytaj uważnie tekst, następnie zaznacz fragment wskazujący na to, że autor listu myślał, że dopłynął do Indii. Podaj autora listu.

„[...] Na trzydziesty drugi dzień po wyjeździe z Kadyksu przybyłem na Morze Indyjskie i odkryłem tam bardzo liczne i gęsto zaludnione wyspy, które bez jakiegokolwiek protestu objąłem w posiadanie naszego najmiłościwszego króla przez uroczystą proklamację i zawieszenie flagi hiszpańskiej. Pierwszą z owych wysp, którą Indianie mianowali Guanahani, nazwałem San Salvador z wdzięczności dla Zbawiciela, w którego pomoc ufnie przybyliśmy zarówno do tej, jak i do innych ziem. Także wszystkie inne wyspy nazwałem nowym imieniem, a mianowicie jedną wyspę Matki Boskiej Niepokalanego Poczęcia, drugą wyspę Ferdynanda, inną Izabelli, inną Joanny i tak samo pozostałe rozkazałem ponazywać.”

Autorem listu był:

IM Sobalika_Bondanuk, S.B.Lenard, Wiek XV-XVIII w. (złota era)

Zasób interaktywny dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DoNBe3U88>

Źródło: LEARNETIC SA, licencja: CC BY 4.0.

Podsumowanie

Podsumowanie

- 1. W 1492 roku Krzysztof Kolumb odkrył Amerykę. Niektórzy uznają to wydarzenie za początek epoki nowożytnej.
- 2. W latach 1497-1498 Vasco da Gama odkrył drogę morską do Indii.
- 3. W 1517 rozpoczęła się wyprawa Ferdynanda Magellana, która zakończyła się w 1522 r. Pozwoliła ona potwierdzić kulistość Ziemi.
- 4. W XVI wieku rozwinął się „handel trójkątny”, który istniał do XIX wieku.
- 5. Konkwista doprowadziła do upadku kultury Indian.
- 6. W wyniku odkryć geograficznych zaczęto sprowadzać do Europy m.in.: ziemniaki, kukurydzę, pomidory, paprykę, kakao, tytoń.

Ćwiczenie 1

Przeczytaj poniższe zdania i zaznacz, czy są one prawdziwe, czy fałszywe.

	Prawda	Fałsz
Postać Krzysztofa Kolumba stała się symbolem odkryć geograficznych.	☐	☐
Poszukiwanie drogi morskiej do Indii było jedyną przyczyną odkryć geograficznych.	☐	☐
<i>Mer Pacifico</i> to nazwa nadana przez Kolumba Oceanowi Spokojnemu.	☐	☐
Dzięki odkryciom geograficznym Europejczycy poznali nowe rośliny.	☐	☐
Pizarro i Cortés to hiszpańscy konkwistadorzy.	☐	☐

Źródło: LEARNETIC SA, licencja: CC BY 4.0.

Słowniczek

handel trójkątny

określenie przepływu towarów i ludzi polegającego na wywożeniu przedmiotów żelaznych wytworzonych w Europie do Afryki; tam wymieniano je na niewolników, których kolejno sprzedawano w Ameryce w zamian za pochodzące stamtąd surowce oraz dobra wytworzone

kolonizacja

zasiedlanie nowych miejsc i obszarów na terenach słabo zaludnionych lub niezamieszkałych; tworzenie nowych osad, budowanie miast

konkwista

hiszpańskie zbrojne wyprawy od końca XV wieku w celu podboju nowo odkrytych terytoriów zamorskich

konkwistador

tytuł nadawany przez królów hiszpańskich i portugalskich zdobywcom Ameryki Południowej i Środkowej w XVI wieku;

uczestnik konkwisty; zdobywca, zaborca

Machu Picchu

miasto-twierdza Inków położone na wysokości ponad 2 tys m n.p.m.; zbudowane w 2 połowie XV wieku w odległości 112 km od Cuzco - stolicy Inków, nie zostało odkryte przez konkwistadorów

Nowy Świat

określenie wprowadzone w czasie wielkich odkryć geograficznych; nazywa się nim: Amerykę Północną, Amerykę Południową, oraz Australię i Oceanię

Dla nauczyciela

Scenariusz

Autor

Learnetic

Temat zajęć

Wielcy odkrywcy, straszni konkwistadorzy.

Grupa docelowa

szkoła podstawowa, klasa 6;

Ogólny cel kształcenia:

Uczeń wyjaśnia przyczyny i ocenia wpływ odkryć geograficznych na życie społeczno-gospodarcze i kulturowe Europy i Nowego Świata.

Kształtowane kompetencje ogólne:

- porozumiewanie się w języku ojczystym,
- kompetencje informatyczne,
- umiejętność uczenia się,
- kompetencje społeczne i obywatelskie.

Cele (szczegółowe) operacyjne

Uczeń:

- prezentuje dokonania Vasco da Gamy, Krzysztofa Kolumba, Ferdynanda Magellana,
- potrafi wskazać na mapie trasy odkryć oraz odkryte lądy,
- prezentuje najważniejszych konkwistadorów,
- ocenia skutki konkwisty dla ludności Nowego Świata,
- potrafi opisać, czym był handel trójkątny,
- wie czym są i wymienia towary kolonialne.

Metody/techniki kształcenia:

- metody programowane z wykorzystaniem e-podręcznika, z użyciem multimedialnych;
- metody aktywizujące: dyskusja, mapa mentalna;
- metody podające: pogadanka, wykład;
- metody praktyczne: praca z tekstem źródłowym, praca z mapą.

Formy organizacji pracy

- indywidualna
- zbiorowa
- grupowa

Przebieg lekcji

Faza wprowadzająca:

Nauczyciel podaje temat i cele zajęć, zgodne z podstawą programową i etapem edukacyjnym.

Nauczyciel prezentuje uczniom mapę Jedwabnego Szlaku dostępną na stronie Wikipedii

(https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/e/ed/Transasia_trade_routes_1stC_CE_gr2.png)

Jednocześnie tłumaczy jego znaczenie. Wspomina, jakie towary były nim przewożone. Następnie wspomina o upadku Konstantynopola w 1453 roku oraz zajęciu Bliskiego Wschodu przez Turków Osmańskich.

Następnie wspólnie z uczniami tworzy na tablicy mapę myśli dotyczącą przyczyn odkryć geograficznych. Na mapie powinny znaleźć się najważniejsze przyczyny:

- poszukiwanie drogi morskiej do Indii.
- chęć sprowadzenia przypraw i towarów luksusowych do Europy.
- usadowienie się Turków w basenie Morza Śródziemnego.
- rozwój techniki morskiej (karawela) i wykorzystywanie w nawigacji przyrządów (kompas, busola, astrolabium)
- rozwój nauk geograficznych w Europie

Faza realizacyjna:

Nauczyciel zapowiada wyświetlenie filmu edukacyjnego pt. *Wielcy odkrywcy, straszni konkwistadorzy*.

Przed rozpoczęciem projekcji nauczyciel pyta uczniów, jakie znaczenie miały wielkie odkrycia geograficzne. Jest to okazja do zainicjowania krótkiej dyskusji na temat znanych uczniom żeglarzy oraz motywów ich wypraw. W pierwszej części filmu poleca uczniom wynotować nazwiska żeglarzy oraz ich dokonania.

Uczniowie oglądają fragment filmu do końca opowieści o wyprawie Magellana (05:33).

Po zakończeniu projekcji pierwszego fragmentu filmu, nauczyciel inicjuje rozmowę na temat Henryka Żeglarza. Tłumaczy skąd pochodzi przydomek władcy, który chociaż sam nie żeglował, dbał o budowę floty i sponsorował wyprawy. Następnie pokazuje uczniom mapę świata, np. na Google Maps. Chętni uczniowie mają za zadanie pokazać na mapie trasy wypraw poszczególnych żeglarzy.

Nauczyciel poleca uczniom wykonać ćwiczenia interaktywne oznaczone numerami 1-5. Mają one usystematyzować dotychczasową wiedzę uczniów. Po ich wykonaniu podają odpowiedzi i wspólnie z nauczycielem omawiają rozwiązanie zadań.

Przed projekcją kolejnej części filmu nauczyciel dzieli klasę na dwie grupy. Grupa pierwsza ma znaleźć informacje dotyczące osiągnięć Inków, grupa druga informacje dotyczące osiągnięć cywilizacji Azteków. Po ok 5 minutach uczniowie wymieniają się informacjami.

Przed przystąpieniem do obejrzenia kolejnego fragmentu nauczyciel prosi uczniów aby zwrócili uwagę na skutki odkryć geograficznych. Uczniowie oglądają drugi fragment filmu (Blok *Konkwista i jej skutki*).

Nauczyciel inicjuje dyskusję na temat skutków odkryć geograficznych oraz zmian, jakie zaszły w Europie i na świecie. Zachęca uczniów, aby wyrazili swoje opinie na temat wpływu odkryć na cywilizacje prekolumbijskie.

Nauczyciel wraz z uczniami wspólnie tworzy definicję słowa kolonizacja. Jeśli uczniowie mają problem, ze sformułowaniem pojęcia odsyła ich do słowniczka. Następnie inicjuje dyskusję na temat wpływu kolonizacji na wzrost znaczenia Hiszpanii i Portugalii na arenie międzynarodowej.

Nauczyciel poleca uczniom wykonać ćwiczenia interaktywne oznaczone numerami 6-10. Mają one usystematyzować dotychczasową wiedzę uczniów. Po ich wykonaniu podają odpowiedzi i wspólnie z nauczycielem omawiają rozwiązanie zadań.

Faza podsumowująca:

Nauczyciel pyta uczniów, dlaczego ludzie wyjeżdżają dzisiaj za granicę i udają się w dalekie podróże. Kieruje rozmowę w taki sposób, aby uczniowie zwrócili uwagę na aspekt

ekonomiczno-gospodarczy (wyjazdy związane z pracą, poprawą sytuacji materialnej). Następnie prosi o ponowne wymienienie przyczyn wypraw w XV wieku. Wspólnie z uczniami dochodzi do konkluzji, że zarówno u schyłku średniowiecza, jak i dziś znaczący wpływ na wyjazdy miał czynnik gospodarczy.

Następnie nauczyciel inicjuje pogadankę syntezującą, wykorzystując stronę *Podsumowanie*. Uczniowie formułują wnioski i oceniają wiedzę zdobytą w czasie lekcji.

Praca domowa

(w porozumieniu z nauczycielem informatyki, z którym uczniowie na kolejnych lekcjach będą przygotowywać komiks)

Wybierzcie jednego spośród wielkich odkrywców i zbierzcie na jego temat jak najwięcej informacji. Przygotujcie projekt komiksu, który wykonacie na kolejnej lekcji informatyki.

Metryczka

Tytuł

Wielcy odkrywcy, straszni konkwistadorzy

Temat lekcji z e-podręcznika, do którego w-materiał się odnosi

Odkrywcy

Wielkie cywilizacje (podbój Peru)

Przedmiot

historia

Etap edukacyjny

szkoła podstawowa, klasa 6; gimnazjum, klasa 2

Podstawa programowa

16. Wielkie odkrycia geograficzne. Uczeń:

- 1) sytuuje w czasie i przestrzeni wyprawę Krzysztofa Kolumba, Vasco da Gamy, Ferdynanda Magellana oraz sytuuje w przestrzeni posiadłości kolonialne Portugalii i Hiszpanii;
- 2) ocenia wpływ odkryć geograficznych na życie społeczno-gospodarcze i kulturowe Europy oraz dla Nowego Świata.

Nowa podstawa programowa

Wielkie odkrycia geograficzne. Uczeń:

- 1) wyjaśnia przyczyny i ocenia wpływ odkryć geograficznych na życie społeczno-gospodarcze i kulturowe Europy oraz Nowego Świata;
- 2) umieszcza w czasie i przestrzeni wyprawę Krzysztofa Kolumba, Vasco da Gamy, Ferdynanda Magellana oraz sytuuje w przestrzeni posiadłości kolonialne Portugalii i Hiszpanii.

Kompetencje kluczowe:

Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady UE z 18.12.2006 w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie:

- 1) porozumiewanie się w języku ojczystym,
- 5) umiejętność uczenia się,
- 6) kompetencje społeczne i obywatelskie,
- 7) świadomość i ekspresja kulturalna.

Cele edukacyjne zgodne z etapem kształcenia

Uczeń:

- wyszukiuje oraz porównuje informacje pozyskane z różnych źródeł i formułuje wnioski;
- dostrzega w narracji historycznej warstwę informacyjną, wyjaśniającą i oceniającą;
- wyjaśnia związki przyczynowo-skutkowe analizowanych wydarzeń, zjawisk i procesów historycznych;
- wyjaśnia znaczenie poznawania przeszłości dla rozumienia świata współczesnego.

Powiązanie z e-podręcznikiem

https://www.epodreczniki.pl/reader/c/195668/v/28/t/student-canon/m/j0000008T6B2v32#j0000008T6B2v32_0000002P

https://www.epodreczniki.pl/reader/c/195668/v/28/t/student-canon/m/j0000008SJB2v32#j0000008SJB2v32_00000081